

ПРОБЛЕМАТИКА ВЗАЄМОДІЇ СЛІДЧОГО З ОПЕРАТИВНИМИ ПІДРОЗДІЛАМИ ТА ІНШИМИ СУБ'ЄКТАМИ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КОЛАБОРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**PROBLEMS OF INTERACTION OF THE INVESTIGATOR WITH OPERATIONAL UNITS AND OTHER SUBJECTS DURING THE INVESTIGATION OF COLLABORATIVE ACTIVITIES**

Скічко І.А., аспірант кафедри кримінального процесу
Національна академія внутрішніх справ
Курилін І.Р., к.ю.н., доцент,
доцент кафедри криміналістики та судової медицини
Національна академія внутрішніх справ

Батраченко Т.С., к.ю.н., доцент,
доцент кафедри правоохоронної діяльності
Університет митної справи та фінансів

У статті досліджено проблематику взаємодії слідчого з оперативними підрозділами та іншими суб'єктами під час розслідування колабораційної діяльності. З'ясовано сутність поняття «колабораційна діяльність» через визначення характерних ознак. Акцентовано увагу на тому, що нормативно-правові засади взаємодії слідчого з оперативними підрозділами та іншими суб'єктами під час розслідування колабораційної діяльності врегульовано на рівні законів та відомчих актів.

Визначено можливі форми взаємодії слідчого з оперативними підрозділами під час розслідування колабораційної діяльності та коло інших суб'єктів, з якими може здійснюватися взаємодія. Розкрито проблематику досудового розслідування колабораційної діяльності та запропоновано шляхи вирішення.

Виявлено відсутність окремих положень про взаємодію слідчого з оперативними підрозділами та іншими суб'єктами під час розслідування кримінальних правопорушень загалом, та тих, що пов'язані із колабораційною діяльністю зокрема. Запропоновано доповнення положеннями Кримінального процесуального кодексу України та Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» окремими загальними положеннями (стаття, розділ) про взаємодію слідчого з оперативними підрозділами та іншими суб'єктами під час розслідування кримінальних правопорушень, визнавши форми та засади взаємодії, коло суб'єктами під час розслідування колабораційної діяльності, та вказавши, що взаємодія відбувається у порядку і на засадах, визначених законами, указами Президента України та прийнятими на їх основі спільними відомчими актами. Для цілей врегулювання взаємодії слідчого з оперативними підрозділами та іншими суб'єктами під час розслідування колабораційної діяльності необхідним визнано прийняття Інструкції з організації взаємодії слідчого з оперативними підрозділами та іншими суб'єктами в запобіганні кримінальним правопорушенням, пов'язаним із колабораційною діяльністю, їх виявленні та розслідуванні, затвердивши її спільним відомчим наказом правоохоронних органів.

Ключові слова: взаємодія, оперативні підрозділи, слідчий, суб'єкти, досудове розслідування, колабораційна діяльність, прокуратура, кримінальне правопорушення, колабораціонізм.

The article examines the problems of the investigator's interaction with operative units and other subjects during the investigation of collaborative activities. The essence of the concept of "collaborative activity" is clarified through the definition of characteristic features. Attention is focused on the fact that the regulatory and legal principles of the interaction of the investigator with operative units and other subjects during the investigation of collaborative activities are regulated at the level of laws and departmental acts.

The possible forms of interaction of the investigator with operative units during the investigation of collaborative activities and the circle of other subjects with whom interaction can be carried out are determined. The problems of the pre-trial investigation of collaborative activities are disclosed and solutions are proposed.

The absence of separate provisions on the interaction of the investigator with operative units and other subjects during the investigation of criminal offenses in general, and those related to collaborative activities in particular, was revealed. It is proposed to supplement the provisions of the Criminal Procedural Code of Ukraine and the Law of Ukraine "On Operative and Investigative Activities" with separate general provisions (article, section) on the interaction of the investigator with operative units and other subjects during the investigation of criminal offenses, recognizing the forms and principles of interaction, as well as sub objects during the investigation of collaborative activities, and indicating that the interaction takes place in the order and on the basis determined by laws, decrees of the President of Ukraine and joint departmental acts adopted on their basis. For the purposes of regulating the interaction of the investigator with operational units and other subjects during the investigation of collaborative activities, it is recognized as necessary to adopt the Instructions on the organization of the interaction of the investigator with operational units and other subjects in the prevention of criminal offenses related to collaborative activities, their detection and investigation, having approved it by a joint departmental order of law enforcement agencies.

Key words: interaction, operative units, investigator, subjects, pretrial investigation, collaborative activity, prosecutor's office, criminal offense, collaborationism.

Актуальність дослідження. В Україні вже другий рік триває війна, що породжує нові виклики та загрози в усіх сферах суспільного життя. Окремим та важливим напрямком державної політики в умовах сьогодення є забезпечення національної безпеки через призму виявлення колаборантів та відповідно здійснення усіх можливих заходів, спрямованих на притягнення їх до кримінальної відповідальності. З цієї метою, в березні 2022 року розділ I Особливої частини Кримінального кодексу України [1] доповнено статтею 111⁻¹, яка має назву «Колабораційна діяльність», включивши її до групи кримінальних правопорушень – «Злочини проти основ національної безпеки України» [2]. Із урахуванням того, що такі кри-

мінальні правопорушення вчиняються особами на окупованих територіях, під час їхнього розслідування виникає ряд питань, що потребують як наукової, так і нормативної деталізації. Не виключенням є сфера взаємодії слідчого з оперативними підрозділами та іншими суб'єктами під час розслідування колабораційної діяльності.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблематика дослідження питань здійснення колабораційної діяльності є порівняно новою. Окремі її аспекти досліджувались такими вченими, як: Борисенко М. В., Ілларіонов О. Ю., Рубашенко М. А., Стиранка М. В., Яковюк І. В., Шульженко Н. В. та іншими. Проте, проблематика розслідування колабораційної діяльності належним чином не

досліджувалась. Тому, *метою статті* є доктринальний аналіз питань, пов'язаних з взаємодією слідчого з оперативними підрозділами та іншими суб'єктами під час розслідування колабораційної діяльності.

Виклад основного матеріалу. Досліджуючи питання взаємодії слідчого з оперативними підрозділами та іншими суб'єктами під час розслідування колабораційної діяльності, першочергово слід звернутись до з'ясування сутності поняття «колабораційна діяльність» та характерних ознак, притаманних цьому виду протиправної діяльності. На нормативному рівні відсутнє визначення терміну «колабораційна діяльність».

Водночас розкрити значення поняття «колабораційна діяльність» видається можливим через виокремлення сутнісно-змістових ознак, характерних цьому виду протиправної діяльності, зокрема: 1) публічний характер, який може бути у формі: а) заперечень (зокрема, щодо здійснення збройної агресії проти України; утвердження тимчасової окупації окремих територій України (можливо в соціальних мережах, громадських місцях тощо)); б) закликів (зокрема, щодо співпраці та підтримки рішень, дій держави-агресора, збройних формувань держави-агресора); в) пропаганди у визначених кримінальним законом місцях (зокрема, навчальних закладах); 2) добровільний характер співпраці (до прикладу, заняття посади у незаконних органах); 3) місце проведення (зокрема, тимчасового окуповані території України); 4) мета діяльності пов'язана із завданням шкоди державним інтересам України та бажанням настання шкідливих наслідків (зокрема, сприяння здійсненню збройної агресії проти України, встановленню та утвердженню тимчасової окупації частини території України, уникненню відповідальності за здійснення державою-агресором збройної агресії проти України); 5) вчинення відповідних дій, пов'язаних із передачею матеріальних ресурсів незаконним утворенням (зокрема, збройним, воєнізованим формуванням, створеним на тимчасово окупованій території, збройним чи воєнізованим формуванням держави-агресора); 6) провадження господарської діяльності у взаємодії з державою-агресором або іншими незаконними утвореннями, створеними на тимчасово окупованій території; 7) зайняття посад (зокрема, пов'язаних з виконанням організаційно-розпорядчих або адміністративно-господарських функцій, у незаконних органах влади, створених на тимчасово окупованій території (в тому числі, судових або правоохоронних органах); 8) вжиття заходів політичного характеру, здійснення інформаційної діяльності у співпраці з державою-агресором та/або його окупаційною адміністрацією та ін.

В свою чергу, О. Марін пропонує систематизувати основні сфери діяльності, які можуть підпадати під колабораційну діяльність на такі види як: 1) інформаційна співпраця з державою-агресором, яка полягає у публічній підтримці агресії, запереченні агресії, закликах та підтримці проведення референдумів на окупованих територіях і т. д.); 2) дійова підтримка, яка полягає у наданні допомоги державі-агресору реалізувати свою політику на окупованих територіях, організувати та проводити вибори або референдуми); 3) робота на державу-агресора або робота в її інтересах, яка полягає в зайнятті посад або виконанні різної роботи в окупаційних адміністраціях держави-агресора); 4) економічна співпраця з державою-агресором, пов'язана із передачею майна) [3].

Значного поширення також набуло використання терміну «колабораціонізм», що розуміється як особлива форма зради цивільного населення, яка має місце на окупованих ворогом територіях під час міжнародного збройного конфлікту, та передбачає добровільну співпрацю населення з окупантом [4].

Не зважаючи на порівняно недавно криміналізацію колабораційної діяльності як суспільно небезпечного

діяння, на даний час уже існує безліч проблемних питань, які потребують розв'язання. З огляду на це, розроблено близько 10 законопроектів, які зареєстровані у Верховній раді України. З початку повномасштабної окупації Державна слідча служба розслідує 1813 кримінальних справ, пов'язаних зі злочинами проти державної безпеки. Серед них 1406 кримінальних справ про державну зраду (стаття 111 Кримінального кодексу України), 327 кримінальних справ про змову (частина 1 статті 111 Кримінального кодексу України) та 25 кримінальних справ про пособництво державі-агресору (частина 2 статті 111 Кримінального кодексу України).

Станом на сьогодні за результатами досудових розслідувань 857 особам повідомлено про підозру, 486 особам проведено обшуки, 171 особі підтверджено причетність до державної зради або змови та 561 особу притягнуто до кримінальної відповідальності (дані наведено станом на 04.09.2023 року) [5]. Аналіз окремих вироків, винесених відносно осіб за колабораційну діяльність, дозволив прийти до висновку, що в більшості випадків покарання зводиться до позбавлення права займати посади в державних органах строком до 10 років, інколи з додатковими санкціями, наприклад, конфіскацією майна [6]. З огляду на це важливого значення має правильна кваліфікація злочинних діянь (як безпосередньо статті кримінального закону так і її частини), пов'язаних із колабораційною діяльністю, розмежування колабораційної діяльності і суміжних складів кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки.

На думку судді Н. Антонюк, ті громадяни України, які обіймають посади в незаконних органах влади, правоохоронних чи судових органах на окупованих територіях і починають виконувати обов'язки, передбачені їхніми посадами, можуть бути притягнуті до відповідальності за сукупністю злочинів державної зради (оскільки їхня діяльність може становити форму державної зради) та змови (оскільки вони обіймають посади в незаконних органах влади).

В свою чергу, Г. Анісімов цілком обгурнтовано вказує на те, що при розгляді конкретних кримінальних проваджень принципово важливим є зосередження уваги на проявах суб'єктивної сторони складу злочину. Це пов'язано з тим, що розгляд конкретного кримінального провадження в суді багато в чому залежить від того, яку фабулу розробив орган досудового розслідування і яке обвинувачення він встановив. При цьому судовий розгляд відбувається лише в межах пред'явленого особі обвинувачення відповідно до переданого до суду обвинувального акту [7].

Що стосується проблемних питань проведення розслідування колабораційної діяльності на етапі досудового розслідування, то до них першочергово можна віднести: а) неможливість здійснення усіх необхідних заходів (зокрема, щодо збору доказів на тимчасово окупованій території, проведення допиту, отримання свідчень ймовірних очевидців, свідків, огляду, обшуку тощо); б) відсутність нормативно врегульованого порядку взаємодії слідчого з оперативними підрозділами та іншими суб'єктами під час розслідування колабораційної діяльності; в) складність або неможливість проведення слідчих дій за місцем вчинення кримінального правопорушення; г) неусвідомленість більшості громадян, які проживають на окупованих територіях, що таке колабораційна діяльність та інші [10]. Наприклад, якщо діяльність починається з «добровільної участі громадян України у незаконних збройних або воєнізованих формуваннях та/або збройних організаціях держави-агресора, створених на тимчасово окупованій території» або «розшуку осіб, які належать до терористичних угруповань», то для встановлення факту вчинення кримінального правопорушення мають бути проведені такі слідчі дії та оперативні заходи, які дозволять встановити факт вчинення кримінального правопорушення: встановлення та допит свідків, яким можуть бути відомі факти,

що підтверджують участь особи у відповідній злочинній організації; проведення негласних слідчих (розшукових) дій з метою встановлення наміру особи добровільно вчинити кримінальне правопорушення та перевірки інших ознак вчинення злочинного діяння; проведення тимчасового доступу до речей і документів, що забезпечують охорону законом таємниці, зокрема до інформації, яка знаходиться у операторів та провайдерів телекомунікацій, про особу злочинця та його підтверджені контакти. тощо [8, с. 63–64; 6].

Взаємодія як вид комунікації під час досудового розслідування будь-якого кримінального правопорушення передбачає залучення максимально широкого кола осіб, уповноважених на законних підставах здійснювати відповідну діяльність для досягнення завдань кримінального переслідування і, насамперед, максимально ефективного та швидкого притягнення осіб, які вчинили кримінальні правопорушення, до кримінальної відповідальності.

Одним із підвидів також вважається співпраця зі слідчими органами, а також співпраця з органами прокуратури, судами, органами державної влади та іншими установами та організаціями. Досудове розслідування діяльності зі співробітництва потребує широкого спектру повноважень, інструментів та залучення суб'єктів з метою посилення ефективного здійснення слідчих (розшукових) дій, прийняття процесуальних рішень та, за необхідності, вжиття додаткових заходів [9, с. 158].

Щодо нормативно-правових засад взаємодії слідчого з оперативними підрозділами та іншими суб'єктами під час розслідування колабораційної діяльності, то слід вказати, що загальні питання врегульовано на рівні законів та відомчих актів. Так, до прикладу:

1) в Кримінальному процесуальному кодексі України (далі – КПК України) закріплено: визначення поняття «слідчий» (ст. 3); підслідність (зокрема, щодо того, що досудове розслідування кримінальних правопорушень, передбачених статтею 111¹ КК України [1] здійснюється слідчими органами безпеки (ст. 216); положення спеціального досудового розслідування (ст. 297-1); щодо повноваження слідчого доручати проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій відповідним оперативним підрозділам (ст. 40) [11] та ін.;

2) у Законі України «Про оперативно-розшукову діяльність» врегульовано: повноваження оперативних підрозділів Державного бюро розслідувань, Національної поліції, Служби безпеки України, Бюро економічної безпеки України, Державної кримінально-виконавчої служби України, Державної прикордонної служби України проводити за дорученням слідчого слідчі (розшукові) дії та негласні слідчі (розшукові) дії у кримінальному провадженні; обов'язковість виконання оперативними підрозділами письмових доручень щодо проведення слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій, наданих слідчим у межах компетенції та в установленому порядку (ст. 7) [12];

3) у Законі України «Про Службу безпеки України» визначено взаємодію Служби безпеки України з: державними органами, підприємствами, установами, організаціями та посадовими особами, які сприяють виконанню покладених на неї завдань (ст. 8); з Управлінням охорони вищих посадових осіб України, правоохоронними та митними органами (ст. 17). При цьому, в останньому випадку здійснено уточнення, що така взаємодія відбувається у порядку і на засадах, визначених законами, указами Президента України та прийнятими на їх основі актами Служби безпеки України і відповідного відомства [13].

Прикладом відомчого закону є Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в попередженні, виявленні та розслідуванні злочинів, затверджена наказом МВС України від 7 липня 2017 р. № 575, положеннями якої визначено, що: а) основними

завданнями співпраці є запобігання злочинності, виявлення та розслідування кримінальних правопорушень, притягнення правопорушників до відповідальності, відшкодування завданих кримінальними правопорушеннями збитків та поновлення порушених прав та інтересів фізичних і юридичних осіб; б) відповідно до Конституції України [14], Кримінального кодексу України [1], Кримінального процесуального кодексу України [11], Закону України «Про Національну поліцію» [15], інших законодавчих актів України з питань регулювання взаємодії органів і підрозділів поліції в попередженні, виявленні та розслідуванні правопорушень; в) основні принципи:

1) швидке, повне та неупереджене розслідування кримінальних правопорушень;

2) незалежність слідчих (дізнавачів) у процесуальній діяльності, заборона втручання осіб, які не мають на те законних повноважень;

3) існуючі повноваження органів досудового розслідування та оперативних підрозділів Національної поліції України у попередженні, виявленні та розслідуванні кримінальних правопорушень;

4) збереження загального статусу кримінальних справ;

5) забезпечення нерозголошення даних досудового розслідування та ін. [16].

Таким чином проведений аналіз деяких законів дає підстави стверджувати про відсутність окремих положень про взаємодію слідчого з оперативними підрозділами та іншими суб'єктами під час розслідування кримінальних правопорушень загалом, та тих, що пов'язані із колабораційною діяльністю зокрема. Що стосується вище зазначеного наказу, то його положення регулюють взаємодію органів досудового розслідування Національної поліції України з іншими структурними підрозділами центрального апарату поліції, міжрегіональними органами Національної поліції та підпорядкованими їм територіальними (відокремленими) органами.

З огляду на зазначене, вважаємо за необхідне доповнити положення КПК України [11], Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» [12] окремими загальними положеннями (стаття, розділ) про взаємодію слідчого з оперативними підрозділами та іншими суб'єктами під час розслідування кримінальних правопорушень, визнавши форми та засади взаємодії, коло суб'єктами під час розслідування колабораційної діяльності, та вказавши, що взаємодія відбувається відповідно до процедур, що базуються на переліку законів і указів Президента України та законів, прийнятих на їх основі. Крім того, під час вивчення питань співробітництва взаємодію з оперативними підрозділами та іншими організаціями регламентують такі документи, як Інструкції з організації взаємодії слідчого з оперативними підрозділами та іншими суб'єктами в запобіганні кримінальним правопорушенням, пов'язаним із колабораційною діяльністю, їх виявленні та розслідуванні, затвердивши її спільним відомчим наказом правоохоронних органів.

Прийняття такого акту покликано першочергово удосконалити роботу слідчого з оперативними підрозділами та іншими суб'єктами під час розслідування колабораційної діяльності, визначити порядок, форми та принципи взаємодії.

Щодо кола інших суб'єктів, з якими може відбуватись взаємодія слідчого під час розслідування колабораційної діяльності, то до таких можна віднести: органи прокуратури, суд (слідчого суддю), експертів, спеціалістів, адвокатів, представників громадських організаціями, волонтерські рухи, засоби масової інформації, фізичні особи, органи державної влади, місцевого самоврядування, установи та організації з метою збору інформації про колабораційну діяльність, її перевірки та здобуття необхідних доказів.

В свою чергу, М. В. Борисенко суб'єктів взаємодії під час досудового розслідування систематизовано за такими кри-

теріями як: 1) спеціалізація суб'єктів, включаючи: а) спеціалізованих; б) неспеціалізованих; 2) ознака суб'єкта (слідчий, прокурор, суд) або конкретного виконавця (експерт, спеціаліст, ревізор тощо) залежно від етапів досудового розслідування; 3) вид кримінального правопорушення, з урахуванням специфіки розслідування кримінального правопорушення [17].

Вважаємо, що посилення взаємодії слідчого під час досудового розслідування колабораційної діяльності з громадськістю зможе проведення на постійній основі роз'яснювальної роботи із населенням щодо можливих форм взаємодії, активізація діяльності громадських організацій в цьому напрямку. До прикладу, це можливо роботи через чат боти, що дозволить з однієї сторони може бути більш безпечним, скоротити час та інші ресурсні витрати, а з іншого сприятиме притягненню до відповідальності колаборантів та їх виявленню.

Висновки. Отже, в правовій площині України колабораціонізм є новим та малодослідженим явищем, яке має здатність набувати нових форм та проявів. Водночас залишаються невирішеними в повній мірі питання визначення змісту взаємодії слідчого з оперативними підрозділами та його співпраця з іншими суб'єктами під час розслідування окремих видів чи груп кримінальних правопорушень, як в даному випадку колабораційна діяльність. Для належного впорядкування означених питань запропоновано внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність». Окрема увага, повинна приділятися роз'яснювальній роботі, діяльності громадських організацій (наприклад, через чат боти) щодо виявлення колаборантів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 12.09.2023).
2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо встановлення кримінальної відповідальності за колабораційну діяльність: Закон України від 03.03.2022 р. № 2108-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2108-20#n12> (дата звернення: 12.09.2023).
3. Марін О. Колабораційна діяльність: ... що підпадає під це визначення. *Суспільне. Новини*. URL: <https://suspilne.media/300038-kolaboracijna-dialnist-urist-zi-lvova-roasnuie-so-pidpadae-pid-ce-viznacenna/#:~:text=Колабораційна%20діяльність%20е%20однією%20із,проведенні%20підпривної%20діяльності%20проти%20> (дата звернення: 12.09.2023).
4. Доказування злочинів про колабораційну діяльність: проблемні питання закону. URL: <https://www.helsinki.org.ua/articles/dokazuvannia-zlochyniv-pro-kolaboratsiynu-diialnist-problemni-pytannia-zakonu/> (дата звернення: 12.09.2023).
5. ДБР відкрило понад 1,8 тис. кримінальних справ щодо злочинів проти Нацбезпеки (ІНФОГРАФІКА). Офіційний веб сайт Державного бюро розслідувань. URL: <https://dbr.gov.ua/news/dbr-vidkriilo-ponad-1-8-tis.-kriminalnih-sprav-shhodo-zlochyniv-proti-nacbezpeki-infografika> (дата звернення: 12.09.2023).
6. За що судять колаборантів: вісім вироків очима юристів. URL: <https://mipl.org.ua/za-shho-sudyat-kolaborantiv-visim-vyrokiv-ochyma-yurystiv/> (дата звернення: 12.09.2023).
7. Як розмежувати колабораційну діяльність і суміжні склади кримінальних правопорушень. Офіційний веб сайт Верховного Суду. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/news/1299973/> (дата звернення: 12.09.2023).
8. Мальгіна А. Використання методики розслідування участі у терористичній групі чи терористичній організації під час розслідування колабораційної діяльності. *Актуальні питання кримінально-правової кваліфікації, документування та розслідування колабораціонізму: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції* (Одеса, 21 липня 2022 року). Одеса, 2022. С. 61–65.
9. Скічко І. А. Взаємодія в досудовому розслідуванні колабораційної діяльності: теоретико-правовий аспект. *Право та державне управління*. URL: http://www.pdu-journal.kpi.zp.ua/archive/4_2022/22.pdf (дата звернення: 12.09.2023).
10. Проблеми доказування злочинів про колабораційну діяльність: аналіз прокурора Офісу Генерального прокурора. URL: <https://www.helsinki.org.ua/articles/problemy-dokazuvannia-zlochyniv-pro-kolaboratsiynu-diialnist-analiz-prokurora-ofisu-heneralnoho-prokurora/> (дата звернення: 12.09.2023).
11. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 12.09.2023).
12. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18.02.1992 р. № 2135. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text> (дата звернення: 12.09.2023).
13. Про Службу безпеки України: Закон України від 25.03.1992 р. № 2229-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text> (дата звернення: 12.09.2023).
14. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 року № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 21.07.2023).
15. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 21.07.2023).
16. Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні: наказ МВС України від 07/07/2017 р. № 575. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17#Text> (дата звернення: 12.09.2023).
17. Борисенко М. Взаємодія слідчого з оперативними та іншими підрозділами органів Національної поліції під час досудового розслідування: дис. на здобуття наук. ступеня д-ра філософії: спец. 081 – «Право». Національна академія внутрішніх справ, Київ, 2021. С. 260. URL: http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/19772/1/dyser_borysenko.pdf (дата звернення: 12.09.2023).